

Kokkonst 1850-1878 - samling av trycksaker - 1

Vardagstryck

National Library
of Sweden

Fr. Laud
Ekon
Kochhaus
Bil
185..

Underrättelse

om

Sundhets-Kaffe.

Sundhets-Kaffe eller så kalladt Homöopathiskt Kornkaffe (men som ej al-lenast kan beredas af svenskt korn, utan äfven af våra andra vanliga sädeslag: hvete, råg och hafre) har på sednare tider, i följd af läkares tillstyrkan, börjat allt mer och mer uttränga bruket af det utländska kaffet. Det är af vetenskapsmän långt för detta afgjort, att det utländska kaffet ej innehåller några näringsämnen för människokroppen*), men väl att det, i likhet med spirituosa och thé, hindrar blodet att afbörda sig dess kolsyra, och genom att sålunda hindra den lefvande omsättningen i kroppen, verkar högst störande och skadligt på organismen. Det dröjde också icke länge, efter det kaffe och the kommo hos oss allmänna i bruk, förrän man observerade de skadliga följderna deraf, hvarföre ock Collegium medicum, år 1746, utfärdade en kungörelse, hvarigenom allmänheten varnades för missbruket af the och kaffe. Rörande detta sistnämnda he-ter det:

»Thet är ingen tvifvel, att vissa sjukdomar, som plåga våra Fruntimber, och i »fordna tider icke varit bekanta, eller mer ovanliga och mindre envisa, hafva begynt, »sedan Caffé kom i så allmänt bruk, heller åtminstone underhållas af Caffedrickande. »Man tror att Frieseln har varit okunnig til mit i förflutna hundratalet. Moderpassion, »blek ansichtes färg med flere plågor af samma orsak, ansättja kjönet mer i Holland och »på några orter i Tyskland, ther Caffé mycket drickes, än annorstädes.»

Senare erfarenhet har än ytterligare bestyrkt, hvad Collegium medicum för mer än hundra år sedan sålunda anförde. Sjukligheten har tilltagit i den grad, att man numera sällan träffar någon person öfver medelåldern, som ej lider af gikt, hemorrhoider, rheumatism och chroniska lidanden af alla slag. Orsaken härtill torde förnäm- ligast vara att söka uti det dagliga tärandet af utländska och andra hetsiga drycker. Detta är så mycket vissare, som erfarenheten visat, att personer, som aflagt bruket af

*) Det är en falsk föreställning, att kaffe skulle vara ett bland de kraftigaste närings- medel, emedan det innehåller större quantitet qväfve, än andra ämnen innehålla, hvar- före det ock blifvit anfördt såsom mera närande än buljong. Det är dock ej quanti- teten af qväfve, utan dettas förhållande till de öfriga beståndsdelarne, som bestämmer ett ämnes mer eller mindre närande egenskap; ty i förra fallet skulle urin, som har ännu större qväfvehalt än kaffe, innehålla ännu mera näringsämne än detta.

theet, och utbytt det utländska kaffet emot Sundhets-kaffe, inom ganska kort tid blifvit befriade ifrån sina chroniska lidanden, särdeles mag-åkommor, hemorrhoider, katarr, and-
täpethet som isynnerhet besvärar gammalt folk, hysteri och hypochondri. Isynnerhet är detta Sundhets-kaffe att rekommendera hos alla föräldrar och uppfostrare, som äro måne om det uppväxande släktets helsa och moralitet, alldenstund en ibland de svåraste tillvitelser man gjort det utländska kaffet, är dess egenskap att upphetta blodet, samt derigenom i förtid väcka drifter, hvilka enligt naturens ordning ännu en lång tid borde vara slumrande, hvarföre man ofta läser och hör talas om olycklige, som tillskrifva kaffedrickandet hela orsaken till sitt förderf. (Se bland andra: Ny upptäckt method att i grund tillintetgöra följderna af sjelfbefläckelse; Stockholm 1846.)

För att allmännare införa bruket af Sundhets-kaffe har man här i Stockholm anlaggt en fabrik för detsammans sorgfälliga beredande. Det säljes, på kännares begäran, omalet, emedan det i detta tillstånd bäst bibehåller sig.

Vid sjelfva kaffe-kökningen iakttages, att till ett kok af 4 koppar kaffe tages en halfjungfru omalda kaffe-bönor. Under det vattnet uppkokar, males kaffet och lägges vid vattnets fulla kokning, omröres, kokas väl och får vid sakta eld stå och koka. Då det sålunda är kokt, tages det af elden, och ett glödande kol lägges i pannan, då det genast klarnar.

Af läkares intyg, till fördel för Sundhets-Caffet, torde vara nog att anföra ett af vår berömda homöopathiske läkare hr Doktor P. J. Liedbeck. Denne intygar nemligen, »att sagde kaffe-surrogat är både för friska och sjuka bättre och oskadligare än vanligt, utländskt kaffe, och har detta hos honom blifvit en snart 20-årig öfvertygelse, som »under tiden icke undergått minsta förändring genom någon enda motsatt inflytelse;» samt ytterligare: »att rostning af korn och råg till så kalladt svenskt Caffé ger efter »afkokning med vatten en smaklig och närande dryck, i hvilket förstnämnda hänseende »denna liknar verkligt kaffe.» Dess näringsämnen hafva ej genom den ringa och enkla rostningen till bränning förvandlat sig till giftighet, som fallet är vid den sammansatta operationen på våta vägen, hvilken kallas för bränning af samma sädeslag, då de förvandlas till utspädd sprit eller bränvin; ej heller har denna inhemska, af säd beredda kaffe-dryck, såsom det utländska kaffet något slags tvetydigt stimulerande biverkan till skadlig inflytelse på helsan.

Af ofvannämde Sundhets-kaffe, som säljes à 16 sk. rgs skålpundet, finnes ständigt lager i Cigarrbutiken vid Jacobstorg, på Dagblads-kontoret samt hos tillverkaren i huset N:o 38 vid Jerntorget, der äfven varan säljes i halfva skålpund à 9 sk. samt i parti mot betydlig rabatt.